

તીર્થયાત્રા • સંપૂર્ણ પ્રવાસ માર્ગદર્શિકા

રામેશ્વરમ, મદુરાઈ અને શ્રીરંગમ

બાર જ્યોતિર્લિંગમાંનું એક, મીનાક્ષીનું મંદિર-શહેર, અને ભારતનું સૌથી મોટું કાર્યરત મંદિર સંકુલ — તમિલનાડુનો મહાન તીર્થયાત્રા સર્કિટ.

શ્રેષ્ઠ મહિના	અમદાવાદથી	યોગ્ય સમયગાળો	શાકાહારી અને જૈન ભોજન	કોના માટે યોગ્ય
ઓક્ટોબરથી ફેબ્રુઆરી; એપ્રિલ-જૂનની ગરમી અને દરિયાકિનારે ઓકટ-ડિસેમ્બરના ઈશાન ચોમાસાથી બચો	અમદાવાદથી મદુરાઈ અથવા ત્રિચી ફ્લાઇટ લો, એક સ્ટોપ સાથે, કુલ લગભગ 4-5 કલાક; ચેન્નાઈ ત્રીજો વિકલ્પ છે પણ રોડ ટ્રાન્સફર લાંબો પડે	5-7 રાત્રિ	સરળ — તમિલ શુદ્ધ શાકાહારી (Saravana Bhavan-જેવું) બધે જ મળે; મદુરાઈ અને રામેશ્વરમમાં યાત્રાળુ જૂથો માટે ગુજરાતી થાળી ઉપલબ્ધ; જૈન ભોજન માટે અગાઉથી જાણ કરવી જરૂરી	તીર્થયાત્રા કરતા પરિવારો, વૃદ્ધ માતા-પિતા, તર્પણ અને વિધિ-જૂથો, જ્યોતિર્લિંગ સર્કિટના યાત્રીઓ

આ એક મંદિર-યાત્રા છે, સામાન્ય ફરવાની ટ્રિપ નહીં, અને અમે એ જ રીતે એનું આયોજન કરીએ છીએ: વહેલી સવારના દર્શન, વ્યાજબી ડ્રાઇવ સમય, અને તીર્થમ સ્નાન તથા અભિષેકની લાઇનો માટે પૂરતો સમય — જેમાં ઉતાવળ ન ચાલે. રામેશ્વરમનું રામનાથસ્વામી જ્યોતિર્લિંગ, મદુરાઈનું મીનાક્ષી અમ્મન, અને ત્રિચી નજીક શ્રીરંગમનું શ્રી રંગનાથસ્વામી — આ દેશનાં સૌથી મહત્વનાં શિવ અને વિષ્ણુ મંદિરોમાંનાં ત્રણ છે, અને તંજાવુરનું બૃહદેશ્વર મંદિર ત્રિચીથી ટૂંકા અંતરે આવેલું છે.

ગુજરાતી પરિવારો માટે આ સર્કિટ કેરળ કરતાં વિધિ અને ચાલવાની દૃષ્ટિએ વધુ ભારે છે, અને હવામાન પણ વધુ ગરમ અને સૂકું છે. રામેશ્વરમમાં પિતૃ તર્પણ કરવા આવતાં વૃદ્ધ માતા-પિતા, અથવા મીનાક્ષીના પ્રથમ દર્શન સાથે આ યાત્રા જોડતો પરિવાર — આ અમારા સૌથી સામાન્ય જૂથો છે. અમે હોટેલ બદલવાનું ઓછામાં ઓછું રાખીએ છીએ, બે લાંબા દર્શન-દિવસોની આસપાસ આરામનો સમય ગોઠવીએ છીએ, અને જ્યાં જરૂર હોય ત્યાં ગુજરાતી અથવા શુદ્ધ શાકાહારી ભોજનની વ્યવસ્થા કરીએ છીએ.

શું જોવું

રામનાથસ્વામી મંદિર, રામેશ્વરમ

બાર જ્યોતિર્લિંગમાંનું એક અને ચાર ધામમાંનું એક; 22 તીર્થમ (પવિત્ર કૂવા)નું સ્નાન ચૂકવેલી ટિકિટ સાથે અને મંદિર દ્વારા નિયુક્ત મદદનીશની હાજરીમાં થાય છે, જે પાણી ખેંચીને તમારા પર રેડે છે — કપડાંનો પૂરો બદલો સાથે રાખો.

ધનુષકોડી અને પમ્બન બ્રિજ

દ્વીપકલ્પના છેડે આવેલું ભૂતિયું ગામ જ્યાં બંગાળની ખાડી હિંદ મહાસાગરને મળે છે, જૂના પમ્બન રેલ-અને-રોડ બ્રિજ પરથી પહોંચાય છે — છેલ્લા દરિયાઈ રેતીના પટ માટે જીપ ટ્રાન્સફર જરૂરી.

અગ્નિ તીર્થમ

મંદિરની પાછળ કિનારે થતું દરિયા સ્નાન, પરંપરાગત રીતે દર્શન પહેલાં કરવામાં આવે છે; મોટા ભાગના યાત્રાળુઓ 22 કૂવાના રાઉન્ડ પહેલાં સૂર્યોદય સમયે આ કરે છે.

મીનાક્ષી અમ્મન મંદિર, મદુરાઈ

દેવી મીનાક્ષી અને સુંદરેશ્વરનું દ્રવિડિયન મંદિર, ઊંચા રંગેલા ગોપુરમ સાથે; રાત્રિ વિધિ જેમાં દેવીને સુંદરેશ્વરના ગર્ભગૃહમાં 'ખસેડવામાં' આવે છે તે લગભગ રાત્રે 9:30 વાગ્યે થાય છે અને એ માટે જાગવું યોગ્ય છે.

શ્રી રંગનાથસ્વામી મંદિર, શ્રીરંગમ

વિશ્વનું સૌથી મોટું કાર્યરત હિન્દુ મંદિર સંકુલ, કાવેરી નદીના ટાપુ પર 7 કેન્દ્રિત પ્રાકારો (દીવાલોવાળા ઘેરાવ)માં ફેલાયેલું; વૈકુંઠ એકાદશી (ડિસેમ્બર) દરમિયાન અત્યંત ભીડ રહે છે.

જંબુકેશ્વર મંદિર, તિરુવનૈકાવલ

પંચ ભૂત સ્થળોમાંનું એક (જળ તત્ત્વ), શ્રીરંગમથી થોડે દૂર — ગર્ભગૃહનું લિંગ એવા પાણીમાં બેઠેલું છે જે જમીનની અંદરથી ઝમે છે.

રોકફોર્ટ અને ઉચ્ચ પિલ્લયાર, ત્રિચી

શહેર ઉપર એક ખડક પર કોતરેલું ગણેશ મંદિર, 400થી વધુ ખડકમાં કોતરેલાં પગથિયાં ચડીને પહોંચાય છે, ટોચ પરથી કાવેરી અને શ્રીરંગમનો દેખાવ મળે છે.

બૃહદેશ્વર મંદિર, તંજાવુર

11મી સદીમાં ચોલ રાજાઓએ બંધાવેલું યુનેસ્કો વર્લ્ડ હેરિટેજ મંદિર, 216 ફૂટ ઊંચા વિમાન સાથે, જેનો પડછાયો બપોરે ક્યારેય જમીન પર પડતો નથી એ માટે પ્રખ્યાત — સામાન્ય રીતે ત્રિચીથી એક દિવસની ટ્રિપ.

અમદાવાદથી કેવી રીતે પહોંચવું

ફ્લાઇટ: અમદાવાદ-મદુરાઈ એક-સ્ટોપ છે (સામાન્ય રીતે ચેન્નાઈ અથવા બેંગલુરુ મારફત), કુલ લગભગ 4–5 કલાક, અને આ સર્કિટ માટે શ્રેષ્ઠ એરપોર્ટ છે કારણ કે મીનાક્ષી અને રામેશ્વરમ બંને નજીક છે. અમદાવાદ-ત્રિચી પણ એક-સ્ટોપ છે અને ત્રિચી-ઇન/ત્રિચી-આઉટ અથવા ત્રિચી-આઉટ રૂટિંગ માટે અનુકૂળ છે. ચેન્નાઈ પાસે અમદાવાદથી વધુ ડાયરેક્ટ ફ્લાઇટ છે પણ મદુરાઈ સુધી 5–6 કલાકનો રોડ ટ્રાન્સફર ઉમેરે છે.

ટ્રેન: અમદાવાદથી રામેશ્વરમ અથવા મદુરાઈ સુધી બદલી સાથે લગભગ 38–42 કલાક લાગે છે, સામાન્ય રીતે ચેન્નાઈ મારફત. જે જૂથો રેલવે પસંદ કરે છે અને પાસે સમય છે તેમના માટે જ યોગ્ય; અમારા મોટા ભાગના પરિવારો ફ્લાઇટ લે છે.

તમિલનાડુની અંદર: ડ્રાઇવર સાથેની ખાનગી કાર મદુરાઈ-રામેશ્વરમ (170 કિમી, લગભગ 4 કલાક) અને રામેશ્વરમ-ત્રિચી (170 કિમી, લગભગ 4 કલાક) દરેક એક દિવસમાં આરામથી કવર કરે છે. રસ્તા સારા નેશનલ હાઇવે ધોરણના છે, કેરળના પહાડી રસ્તાઓ કરતાં સારા.

સ્થાનિક પ્રવાસ. ડ્રાઇવર સાથેની ખાનગી AC કાર આખો સર્કિટ કવર કરે છે — આ શહેરો વચ્ચે ચાલીને ફરવાની ટ્રિપ નથી. દરેક મંદિર-શહેરની અંદર, સંકુલ જોવા માટે ચાલવું જ એકમાત્ર રસ્તો છે; લાંબા પથ્થરના ગલિયારા ન સંભાળી શકતા કોઈપણ માટે ફોલ્ડિંગ સ્ટિક સાથે રાખો અથવા કાઉન્ટર પર વહીવટી વ્યવસ્થા કરો. મદુરાઈની મંદિર-ગલીઓમાં ટૂંકા અંતર માટે સાઇકલ-રિક્ષા ચાલે છે પણ મુખ્ય સાઇટસીઇંગ માટે વપરાતી નથી.

ક્યારે જવું

સિઝન	મહિના	શું અપેક્ષા રાખવી
શ્રેષ્ઠ	ઓક્ટોબર – ફેબ્રુઆરી	ગરમ અને મોટે ભાગે સૂકું, 24–32°C, ડિસેમ્બર-જાન્યુઆરીમાં સવારો ઠંડી. મંદિર-ચાલવા અને તીર્થમ સ્નાન માટે સૌથી આરામદાયક સમય.
ગરમ	એપ્રિલ – જૂન	ખૂબ ગરમ અને ભેજવાળું, 35–40°C, ખાસ કરીને રામેશ્વરમ અને મદુરાઈમાં. મંદિરના પથ્થરના ફર્શ સવારે વહેલા જ તપવા લાગે છે; દર્શન વહેલી સવારે કરવું શ્રેષ્ઠ.
ઈશાન ચોમાસું	ઓક્ટોબર – ડિસેમ્બર	રામેશ્વરમ અને દરિયાકિનારાના પટ્ટામાં પાછા ફરતા ચોમાસાનો વરસાદ પડે છે; આખો દિવસ વરસાદને બદલે ટૂંકા, ભારે ઝાપટાં હોય છે, પણ ધનુષકોડીની ટ્રિપ ખરબચડા દરિયાથી અસર પામી શકે છે.
નેઋત્ય ચોમાસું	જૂન – સપ્ટેમ્બર	કેરળની સરખામણીમાં અંદરના મદુરાઈ અને ત્રિચીમાં હલકો વરસાદ; ભીના કરતાં ગરમ અને ઉકળાટવાળું વધુ. શ્રેષ્ઠ ઋતુ નથી પણ ફોકસ કરેલી તીર્થયાત્રા માટે વ્યવસ્થિત ચલાવી શકાય.

પરમિટ, નિયમો અને પેકિંગ

કોઈ પરમિટની જરૂર નથી. બધા ચાર મુખ્ય મંદિરો ટ્રેસ કોડ લાગુ કરે છે: પુરુષો માટે ધોતી અથવા ફોર્મલ પેન્ટ (રામેશ્વરમ અને શ્રીરંગમના ગર્ભગૃહ વિસ્તારોમાં શોર્ટ્સ કે ખુલ્લી છાતી નહીં), અને સ્ત્રીઓ માટે સાડી અથવા સલવાર — વેસ્ટર્ન કપડાં અને ટૂંકા સ્કર્ટ ગેટ પર જ પાછા મોકલાય છે. આ મંદિરોમાંથી કોઈમાં પણ ગર્ભગૃહની અંદર કેમેરા અને ફોન લઈ જવાની મંજૂરી નથી; એ કાઉન્ટર પર અથવા કારમાં મૂકી દો. રામેશ્વરમના 22 તીર્થમ સ્નાન માટે મંદિર કાઉન્ટર પર અલગથી ચૂકવેલી ટિકિટ જરૂરી છે, અને દરેક કૂવો ખેંચાય ત્યારે ભીના કપડાંમાં જ સ્નાન કરવાનું હોય છે, એટલે પછી પૂરો બદલો રાખવાનું આયોજન કરો. શ્રીરંગમમાં, સૌથી અંદરનું ગર્ભગૃહ (રંગ વિલાસમ) માત્ર હિન્દુઓ માટે જ ખુલ્લું છે; બહારના પ્રાકારો, હજાર-સ્તંભનો હોલ અને મોટા ભાગનું સંકુલ બધા મુલાકાતીઓ માટે ખુલ્લું છે.

શું પેક કરવું

- મંદિર મુલાકાત માટે જ અલગ રાખેલી સુતરાઉ ધોતી અથવા સાદી સાડી/સલવાર
- રામેશ્વરમના 22 તીર્થમ સ્નાન માટે કપડાંનો પૂરો બદલો અને ટુવાલ
- સનહેટ અને સનસ્ક્રીન — રામેશ્વરમ અને મદુરાઈમાં ગરમ ખુલ્લા પથ્થર પર લાંબું ચાલવાનું થાય છે
- આરામદાયક સ્લિપ-ઓન ફૂટવેર, કારણ કે દરેક મંદિરના ગેટ પર જૂતાં ઉતારવાં પડે છે
- ફરી ભરી શકાય તેવી પાણીની બોટલ; ગરમી અને ચાલવાનું આખા મંદિર-દિવસ દરમિયાન ભેગું થાય છે
- વહેલી સવારના દર્શન અને વિવેકાનંદ રોક ફેરીના છાંટા માટે હલકી શાલ
- ORS સહિત પ્રાથમિક દવાની કિટ — ગરમી અને લાંબા ચાલવાના દિવસો પ્રથમ વખત આવનારાઓને પકડી લે છે

શાકાહારી અને જૈન ભોજન

- મદુરાઈ અને રામેશ્વરમ બંનેમાં ગુજરાત-થી-આવતાં યાત્રાળુ જૂથોને ટેવાયેલા ગુજરાતી-સંચાલિત ગેસ્ટહાઉસ અને રેસ્ટોરાં છે; અમે દરેક પડાવ પર ઓછામાં ઓછી એક રાત્રે યોગ્ય ગુજરાતી થાળી માટે અગાઉથી બુક કરીએ છીએ.
- તમિલનાડુનું પોતાનું શાકાહારી ભોજન ખૂબ સારું છે અને ટ્રિપ માટે સંપૂર્ણપણે સલામત છે — કોઈપણ જાણીતી ચેઇન (Saravana Bhavan, Sangeetha) પર બનાના-લીફ મીલ, પોંગલ અને ફિલ્ટર કોફી અજમાવો.
- જૈન ભોજન (ડુંગળી, લસણ, મૂળિયાં શાકભાજી વગર) બુકિંગ સમયે માંગવું જરૂરી છે; મદુરાઈ અને ત્રિચીની મોટી હોટેલો આ ભરોસાપાત્ર રીતે કરી શકે છે, રામેશ્વરમની નાની લોજ ઓછું.
- મીનાક્ષી અને શ્રીરંગમમાં પ્રસાદમ (મીઠો પોંગલ, પંચામૃતમ) દર્શનના ભાગરૂપે અપાય છે; મંદિર કાઉન્ટર માટે છૂટા પૈસા સાથે રાખો.

કેટલો ખર્ચ થાય

અમદાવાદથી ફ્લાઇટ, ખાનગી કાર, હોટેલ, નાસ્તો અને રાત્રિભોજન સહિત 5–6 રાત્રિની ટ્રિપ માટે બે વ્યક્તિ એક રૂમમાં શેર કરે એ મુજબ સૂચક વ્યક્તિ-દીઠ ખર્ચ. વાસ્તવિક ભાવ તારીખો, હોટેલ કેટેગરી અને જૂથના કદ પર આધારિત છે; પુરોહિત અને તર્પણનો ખર્ચ વધારાનો છે અને પરિવાર પ્રમાણે બદલાય છે.

વેલ્યુ

**પ્રતિ વ્યક્તિ ₹22,000
– 28,000**

3★ હોટેલ, સ્ટાન્ડર્ડ સેડાન અથવા ઇનોવા,
6+ અઠવાડિયા અગાઉ બુક કરેલી ઇકોનોમી
ફ્લાઇટ

કમ્ફર્ટ

**પ્રતિ વ્યક્તિ ₹30,000
– 42,000**

4★ હોટેલ, ડ્રાઇવર સાથે ઇનોવા ક્રિસ્ટા,
લવચીક ફ્લાઇટ સમય

પ્રીમિયમ

**પ્રતિ વ્યક્તિ ₹48,000
– 65,000**

જ્યાં ઉપલબ્ધ હોય ત્યાં 5★ હોટેલ (મદુરાઈ,
ત્રિચી), પ્રીમિયમ કાર, બિઝનેસ-ક્લાસનો
વિકલ્પ, તર્પણ માટે સમર્પિત પુરોહિત

ખર્ચ ક્યાં થાય છે

- ફ્લાઇટ: અમદાવાદ-મદુરાઈ અથવા અમદાવાદ-ત્રિચી રિટર્ન વહેલું બુક કરેલું ₹9,000-15,000માં મળે છે, ડિસેમ્બરમાં અને વૈકુંઠ એકાદશીની આસપાસ વધુ.
- કાર: ડ્રાઇવર સાથે ઇનોવા સર્કિટ દરમિયાન અંદાજે ₹4,000-5,000 પ્રતિ દિવસ, ઈંધણ અને ડ્રાઇવર ભથ્થા સહિત ચાલે છે.
- હોટેલ: 3★ ₹2,500-4,000 પ્રતિ રૂમ પ્રતિ રાત્રિ, 4★ ₹5,500-9,000; 5★ વિકલ્પો મુખ્યત્વે મદુરાઈ અને ત્રિચીમાં છે, ₹12,000-20,000.
- રામેશ્વરમમાં પુરોહિત અને તર્પણ સામગ્રી: કરવામાં આવતી વિધિઓ પર આધારિત સામાન્ય રીતે ₹2,000-6,000 પ્રતિ પરિવાર, સીધું ચૂકવવાનું અને ટૂર ભાવમાં સામેલ નથી.

માતા-પિતા અને બાળકો સાથે પ્રવાસ

- ત્રિચીનું રોકફોર્ટ 400થી વધુ ઊંચા, સાંકડા પગથિયાં ધરાવે છે અને લિફ્ટ નથી; જે વૃદ્ધ માતા-પિતા આ ન સંભાળી શકે તેઓ નીચે રાહ જોઈ શકે છે અથવા સ્થાનિક રીતે ડોલી (ઉચ્ચકાયેલી ખુરશી)ની વ્યવસ્થા કરી શકાય છે, જે અમે વધારાના ચાર્જ સાથે અગાઉથી બુક કરી શકીએ છીએ.
- મીનાક્ષી અમ્મન મંદિર ખૂલવાના સમયે (સવારે 5 વાગ્યે) અને ફરી બપોરના શાંત સમયે સૌથી ઓછું ભીડભાડવાળું હોય છે; સાંજ અને રાત્રે 9:30 વાગ્યાની વિધિ સૌથી મોટી લાઇનો ખેંચે છે, એટલે એમાં હાજરી આપતાં હોય તો એક કલાક ઊભા રહેવાનો સમય ગણી રાખો.
- રામેશ્વરમ અને મદુરાઈમાં મંદિરના ફર્શ સવારે વહેલા જ ખૂબ ગરમ થઈ જાય છે — ખુલ્લા પથ્થર પર ચાલવામાં તકલીફ પડતાં વૃદ્ધ સભ્યો માટે મોજાં સાથે રાખો, જોકે ગર્ભગૃહમાં તો એ પણ ઉતારવાં જ પડે છે.
- મીનાક્ષી અને શ્રીરંગમના મુખ્ય પ્રવેશદ્વાર પર વિનંતી પર વ્હીલચેર ઉપલબ્ધ છે; ગેટ પાસેના હેલ્પ કાઉન્ટર પર પૂછો, અને અમને અગાઉથી જણાવો જેથી અમે એનું સંકલન કરી શકીએ.
- 22 તીર્થમ સ્નાન શારીરિક રીતે વારંવારનું છે — સતત 22 ડોલ પાણી — અને શ્વાસ કે હૃદયની તકલીફ ધરાવતા કોઈ માટે આદર્શ નથી; તેઓ એને બદલે મુખ્ય કૂવાઓનો ટૂંકો રાઉન્ડ કરી શકે છે.
- શ્રીરંગમ અને મીનાક્ષીના ગલિયારાઓમાં બાળકોને નજીક રાખો; બંને સંકુલ એટલા મોટા છે કે પરિવાર છૂટો પડી શકે છે, અને પથ્થરના ગલિયારાની અંદર મોબાઇલ સિગ્નલ નબળું હોય છે.

પરિવારો અમને જે પ્રશ્નો પૂછે છે

રામેશ્વરમમાં વિધિઓ માટે અમને કેટલા દિવસ જોઈએ?

જો તમે આગલી સાંજે પહોંચો તો અગ્નિ તીર્થમ દરિયા સ્નાન, મંદિર દર્શન અને 22 તીર્થમ સ્નાન માટે એક પૂરો દિવસ પૂરતો છે. પિતૃ તર્પણ કરતા પરિવારોએ ત્યાંના પૂરા દિવસની સવારે વિધિનું આયોજન કરવું જોઈએ, તીર્થમ સ્નાન પહેલાં, અને બુકિંગ સમયે અમને જણાવવું જોઈએ જેથી અમે પુરોહિત અને ઘાટનો સમય અગાઉથી નક્કી કરી શકીએ.

શું આને કેરળની ટ્રિપ સાથે જોડી શકાય?

હા. કન્યાકુમારી બંનેને કુદરતી રીતે જોડે છે — કોવલમથી કન્યાકુમારી લગભગ 90 કિમી છે, અને ત્યાંથી રામેશ્વરમ વધુ 5-6 કલાકની ડ્રાઇવ છે. અમારો 7-રાત્રિનો વિસ્તૃત કાર્યક્રમ પહેલેથી જ કન્યાકુમારીનો સમાવેશ કરે છે; જો તમે એક જ ટ્રિપમાં બંને પ્રદેશો ઇચ્છતા હો તો સંયુક્ત કેરળ-તમિલનાડુ વર્ઝન માટે અમને પૂછો.

રામેશ્વરમમાં પિતૃ તર્પણની વ્યવસ્થા અમે કેવી રીતે કરીએ?

અમે તમારા પરિવારની જરૂરિયાત અને ગોત્ર વિગતોના આધારે અગાઉથી પુરોહિતનું સંકલન કરીએ છીએ. વિધિ સામાન્ય રીતે વહેલી સવારે મંદિર નજીકના નિયત ઘાટ પર થાય છે; પુરોહિત દક્ષિણ અને તર્પણ સામગ્રી સીધા પુજારીને ચૂકવવાના હોય છે અને પેકેજ ખર્ચનો ભાગ નથી.

કયો મહિનો શ્રેષ્ઠ છે?

ઓક્ટોબરથી ફેબ્રુઆરી, જેમાં ડિસેમ્બર-જાન્યુઆરી મંદિર-ચાલવા માટે સૌથી આરામદાયક છે. એપ્રિલથી જૂન ખૂબ ગરમ છે, ખાસ કરીને રામેશ્વરમ અને મદુરાઈના પથ્થરના મંદિર-ફર્શ પર. શ્રીરંગમમાં વૈકુંઠ એકાદશી (ડિસેમ્બર, તારીખ તમિલ કેલેન્ડર પ્રમાણે બદલાય છે) મોટી ભીડ ખેંચે છે — અનુભવ માટે સારું છે પણ હાજરી આપવી હોય તો સારી રીતે અગાઉથી બુક કરો.

ડ્રેસ કોડ શું છે, અને શું એ અમારા માટે ગોઠવવામાં આવશે?

ચારેય મુખ્ય મંદિરોમાં પુરુષો માટે ધોતી, સ્ત્રીઓ માટે સાડી અથવા સલવાર — શોર્ટ્સ, સ્લીવલેસ ટોપ કે ટૂંકા સ્કર્ટ નહીં. અમે દરેક જૂથને બુકિંગ સમયે આ જણાવીએ છીએ અને જરૂર પડે તો સ્થાનિક રીતે ધોતી અને ઢાંકવાનાં કપડાં ગોઠવી શકીએ છીએ, જોકે તમારાં પોતાનાં સાથે રાખવાં વધુ આરામદાયક રહે છે.

શું આ રૂટ પર ગુજરાતી ભોજન ઉપલબ્ધ છે?

હા, મદુરાઈ અને રામેશ્વરમમાં, જ્યાં ગુજરાતી-સંચાલિત ગેસ્ટહાઉસ અને રેસ્ટોરાં ખાસ કરીને ગુજરાત અને રાજસ્થાનનાં યાત્રાળુ જૂથોને સેવા આપે છે. ત્રિચી અને તંજાવુરમાં આવા વિકલ્પો ઓછા છે, એટલે અમે ત્યાં સારી તમિલ શાકાહારી રેસ્ટોરાં અને હોટેલ કિચન પર આધાર રાખીએ છીએ, વિનંતી પર જૈન ભોજનની વ્યવસ્થા સાથે.

ક્લાસિક ટેમ્પલ ટ્રેલ

મોટા ભાગના પરિવારો લેતા આ રૂટ છે: મદુરાઈમાં ફ્લાઈટથી ઉતરો, મીનાક્ષી દર્શન કરો, જ્યોતિર્લિંગ અને તીર્થમ સ્નાન માટે રામેશ્વરમ જાઓ, પછી શ્રીરંગમ અને રોકફોર્ટ પૂરું કરીને ત્રિચીથી પરત ફ્લાઈટ લો.

5 રાત / 6 દિવસ રૂટ: મદુરાઈ – રામેશ્વરમ – ત્રિચી શરૂ પ્રતિ વ્યક્તિ ₹26,000 વ્યક્તિ દીઠ, અંદાજિત

દિવસ

1

અમદાવાદ → મદુરાઈ

આગમન અને સ્થિર થવું

અમદાવાદથી એક-સ્ટોપ ફ્લાઈટ બપોર સુધીમાં મદુરાઈ પહોંચાડે છે. હોટેલમાં ચેક-ઇન કરો અને મુસાફરી પછી આરામ કરો. સાંજે મીનાક્ષી મંદિરની બહારની ગલીઓમાં ફરો અને તમારું પહેલું તમિલ થાળી ડિનર લો.

રહેવાનું: મદુરાઈ • ભોજન: રાત્રિભોજન

દિવસ

2

મદુરાઈ

મીનાક્ષી અમ્મન દર્શન

સવારે મીનાક્ષી અમ્મન મંદિરમાં દર્શન (5 વાગ્યે ખૂલે છે; 8 વાગ્યા પછી ભીડ વધે છે, એટલે વહેલા શરૂ કરવું સારું). બપોરે તિરુમલાઈ નાયક્કર પેલેસની મુલાકાત, જે 17મી સદીનો ઇન્ડો-સારાસેનિક હોલ છે અને સાંજે ત્યાં સાઉન્ડ-એન્ડ-લાઇટ શો થાય છે. રાત્રે 9 વાગ્યા સુધીમાં મંદિરે પાછા ફરો, જ્યારે દેવીને શોભાયાત્રામાં ભગવાન સુંદરેશ્વરના ગર્ભગૃહમાં લઈ જવામાં આવે છે.

રહેવાનું: મદુરાઈ • ભોજન: નાસ્તો, રાત્રિભોજન

દિવસ

3

મદુરાઈ → રામેશ્વરમ

જ્યોતિર્લિંગ તરફ

રામનાથપુરમ થઈને રામેશ્વરમ (170 કિમી, લગભગ 4 કલાક) સુધી ડ્રાઇવ. બપોરે અગ્નિ તીર્થમમાં દરિયા સ્નાન અને પછી રામનાથસ્વામી મંદિરમાં દર્શન; મુખ્ય ગર્ભગૃહ બપોરે 1થી 3 વાગ્યા સુધી બંધ રહે છે, એ પ્રમાણે મુલાકાત ગોઠવો. સાંજે નવરાશે મંદિરના ગલિયારાઓમાં ફરો, જે ભારતના સૌથી લાંબા ગલિયારાઓમાંના છે.

રહેવાનું: રામેશ્વરમ • ભોજન: નાસ્તો, રાત્રિભોજન

દિવસ

4

રામેશ્વરમ

22 તીર્થમ સ્નાન અને ધનુષકોડી

વહેલી સવારે મંદિરની અંદર 22 તીર્થમ સ્નાન (કાઉન્ટર પર ટિકિટ ખરીદો; ભીના કપડાં જ ચાલશે, દરેક કૂવા પર અલગ ચેન્જિંગ રૂમ નથી, એટલે એવાં કપડાં પહેરો જેમાં વારંવાર સ્નાન કરી શકાય). કપડાં બદલી અને નાસ્તો કર્યા પછી, ધનુષકોડી અને પમ્બન બ્રિજ વ્યુપોઇન્ટ તરફ ડ્રાઇવ, છેલ્લા 5 કિમીના બીચ ટ્રેક માટે જીપ ટ્રાન્સફર સાથે. પરત ફરતાં કોથંડરામસ્વામી મંદિરની મુલાકાત લો, જે વિભીષણના ભગવાન રામને શરણાગતિ સાથે જોડાયેલું છે.

રહેવાનું: રામેશ્વરમ • ભોજન: નાસ્તો, રાત્રિભોજન

દિવસ
5

રામેશ્વરમ → ત્રિચી

શ્રીરંગમ અને રોકફોર્ટ

ત્રિચી (170 કિમી, લગભગ 4 કલાક) સુધી ડ્રાઇવ. બપોરે શ્રી રંગનાથસ્વામી મંદિર, શ્રીરંગમમાં દર્શન — ગર્ભગૃહ સુધી પહોંચતાં પહેલાં બહારના પ્રાકારો, દુકાનો અને હજાર-સ્તંભના હોલમાં ફરવા માટે ઓછામાં ઓછા 2 કલાક રાખો. સાંજે રોકફોર્ટના 400થી વધુ પગથિયાં ચડો (અથવા વિરામ સાથે ધીમે ધીમે) અને સૂર્યાસ્તના દૃશ્યો માટે ઉચ્ચ પિલ્લયાર મંદિરે જાઓ.

રહેવાનું: ત્રિચી • ભોજન: નાસ્તો, રાત્રિભોજન

દિવસ
6

ત્રિચી → અમદાવાદ

જંબુકેશ્વર અને ઘરે ફ્લાઇટ

સવારે શ્રીરંગમથી થોડે દૂર તિરુવનૈકાવલ ખાતે જંબુકેશ્વર મંદિરની મુલાકાત. પછી ઘરે જવાની ફ્લાઇટ માટે ત્રિચી એરપોર્ટ જાઓ; ડિપાર્ચરના ઓછામાં ઓછા 3 કલાક પહેલાં નીકળો.

રહેવાનું: — • ભોજન: નાસ્તો

સમાવિષ્ટ

- + અમદાવાદ-મદુરાઈ અને ત્રિચી-અમદાવાદ ફ્લાઇટ
- + તપાસાયેલી 3★/4★ હોટેલોમાં 5 રાત્રિ
- + ધનુષકોડી જીપ ટ્રાન્સફર સહિત આખી ટ્રિપ માટે ખાનગી AC વાહન
- + દરરોજ નાસ્તો અને શાકાહારી રાત્રિભોજન
- + રામેશ્વરમમાં તીર્થમ સ્નાન ટિકિટ અને મંદિર-મદદનીશની વ્યવસ્થા
- + એરપોર્ટ પિકઅપ અને ડ્રોપ

સમાવિષ્ટ નથી

- બપોરનું ભોજન
- તિરુમલાઈ નાયક્કર પેલેસ સાઉન્ડ-એન્ડ-લાઇટ શોની ટિકિટ
- ટ્રાવેલ ઇન્શ્યોરન્સ
- GST 5%

સ્ટાન્ડર્ડ

પ્રતિ વ્યક્તિ

₹26,000–32,000

વ્યક્તિ દીઠ, બે વ્યક્તિ એક રૂમમાં

પ્રીમિયમ

પ્રતિ વ્યક્તિ

₹40,000–52,000

વ્યક્તિ દીઠ, બે વ્યક્તિ એક રૂમમાં

બે વ્યક્તિ એક રૂમમાં શેર કરે એ મુજબ, 2026 માટે સૂચક ભાવ, સામાન્ય ભાડે ફ્લાઇટ સહિત. ડિસેમ્બર અને વૈકુંઠ એકાદશીના સમયગાળામાં 15–20% વધુ ભાવ રહે છે અને વહેલું બુકિંગ જરૂરી છે.

કન્યાકુમારી સાથે વિસ્તૃત

કન્યાકુમારીના સૂર્યોદય અને વિવેકાનંદ રોકનો ઉમેરો, અને તંજાવુરના બૃહદેશ્વર મંદિર માટે પૂરો દિવસ, જે વધુ સમય ધરાવતા અને તમિલનાડુની સંપૂર્ણ તીર્થયાત્રા ઇચ્છતા પરિવારો માટે છે.

7 રાત / 8 દિવસ રૂટ: મદુરાઈ – રામેશ્વરમ – ત્રિચી – તંજાવુર – કન્યાકુમારી શરૂ પ્રતિ વ્યક્તિ ₹34,000 વ્યક્તિ દીઠ, અંદાજિત

દિવસ

1

અમદાવાદ → મદુરાઈ

આગમન અને સ્થિર થવું

એક-સ્ટોપ ફ્લાઇટ બપોર સુધીમાં પહોંચે છે; ચેક-ઇન કરી આરામ કરો. સાંજે મીનાક્ષી મંદિરની ગલીઓમાં ફરો અને તમિલ થાળી ડિનર લો.

રહેવાનું: મદુરાઈ • ભોજન: રાત્રિભોજન

દિવસ

2

મદુરાઈ

મીનાક્ષી અમ્મન દર્શન

ભીડ પહેલાં વહેલી સવારે મીનાક્ષી અમ્મન મંદિરમાં દર્શન. બપોરે તિરુમલાઈ નાયક્કર પેલેસ. રાત્રે 9:30 વાગ્યાની વિધિ માટે પાછા ફરો જ્યારે દેવીને શોભાયાત્રામાં સુંદરેશ્વરના ગર્ભગૃહમાં લઈ જવામાં આવે છે.

રહેવાનું: મદુરાઈ • ભોજન: નાસ્તો, રાત્રિભોજન

દિવસ

3

મદુરાઈ → કન્યાકુમારી

ભૂમિનો છેડો

કન્યાકુમારી (240 કિમી, લગભગ 5 કલાક) સુધી ડ્રાઇવ. સાંજે સૂર્યાસ્ત માટે કિનારે, અને બંધ થાય એ પહેલાં કુમારી અમ્મન મંદિરની મુલાકાત.

રહેવાનું: કન્યાકુમારી • ભોજન: નાસ્તો, રાત્રિભોજન

દિવસ

4

કન્યાકુમારી → રામેશ્વરમ

સૂર્યોદય અને રોક મેમોરિયલ

કિનારે વહેલો સૂર્યોદય જુઓ (હવામાન અનુકૂળ હોય તો; વાદળછાયી સવારો સામાન્ય છે). ફેરીથી વિવેકાનંદ રોક મેમોરિયલ અને તિરુવલ્લુવર પ્રતિમા સુધી (ફેરી સવારે 8થી સાંજે 4 વાગ્યા સુધી ચાલે છે, દરિયાની સ્થિતિ પર આધારિત — બોટના છાંટા માટે હલકી શાલ સાથે રાખો). પછી લંચ સ્ટોપ સાથે રામેશ્વરમ (330 કિમી, લગભગ 6–7 કલાક) સુધી ડ્રાઇવ; લાંબો દિવસ છે, સવારે 10 વાગ્યા સુધીમાં શરૂ કરવું સારું.

રહેવાનું: રામેશ્વરમ • ભોજન: નાસ્તો, રાત્રિભોજન

દિવસ

5

રામેશ્વરમ

જ્યોતિર્લિંગ અને તીર્થમ સ્નાન

અગ્નિ તીર્થમમાં દરિયા સ્નાન અને રામનાથસ્વામી મંદિરમાં દર્શન, પછી કપડાં બદલીને મંદિરની અંદર 22 તીર્થમ સ્નાન. બપોરે જીપ દ્વારા ધનુષકોડી અને પમ્બન બ્રિજ વ્યુપોઇન્ટની ટ્રિપ, અને પરત ફરતાં કોથંડરામસ્વામી મંદિર.

રહેવાનું: રામેશ્વરમ • ભોજન: નાસ્તો, રાત્રિભોજન

દિવસ

6

રામેશ્વરમ → ત્રિચી

શ્રીરંગમ અને રોકફોર્ટ

ત્રિચી (170 કિમી, 4 કલાક) સુધી ડ્રાઇવ. બપોરે શ્રી રંગનાથસ્વામી મંદિર, શ્રીરંગમમાં દર્શન, બહારના પ્રાકારો અને હજાર-સ્તંભના હોલમાં ફરવું. સાંજે ઉચ્ચ પિલ્લયાર સુધીના ચઢાણ અને સૂર્યાસ્તના દૃશ્યો માટે રોકફોર્ટ.

રહેવાનું: ત્રિચી • ભોજન: નાસ્તો, રાત્રિભોજન

દિવસ

7

ત્રિચી → તંજાવુર → ત્રિચી

બૃહદેશ્વર મંદિર

216 ફૂટ ઊંચા વિમાનવાળા ચોલ-કાળના બિગ ટેમ્પલ, બૃહદેશ્વર મંદિર માટે તંજાવુર (55 કિમી, દરેક બાજુ લગભગ દોઢ કલાક)ની દિવસ-ટ્રિપ. સમય મળે તો તંજાવુર પેલેસ અને સરસ્વતી મહલ લાઇબ્રેરીની મુલાકાત લો, પછી રાત્રિ માટે ત્રિચી પરત ફરો. જૂથ ઇચ્છે તો સવારે તિરુવનૈકાવલ ખાતે જંબુકેશ્વર મંદિરનો સ્ટોપ પહેલાં અથવા પછી ઉમેરી શકાય.

રહેવાનું: ત્રિચી • ભોજન: નાસ્તો, રાત્રિભોજન

દિવસ

8

ત્રિચી → અમદાવાદ

ઘરે ફ્લાઇટ

ડિપાર્ચરના ઓછામાં ઓછા 3 કલાક પહેલાં ત્રિચી એરપોર્ટ માટે નીકળો. અમદાવાદ પરત જવા માટે ડાયરેક્ટ એક-સ્ટોપ કનેક્શન સામાન્ય રીતે ચેન્નાઈ અથવા બેંગલુરુ મારફત હોય છે.

રહેવાનું: — • ભોજન: નાસ્તો

સમાવિષ્ટ

- + અમદાવાદ-મદુરાઈ અને ત્રિચી-અમદાવાદ ફ્લાઇટ
- + તપાસાયેલી 3★/4★ હોટેલોમાં 7 રાત્રિ
- + ધનુષકોડી અને વિવેકાનંદ રોક ફેરી સંકલન સહિત આખી ટ્રિપ માટે ખાનગી AC વાહન
- + દરરોજ નાસ્તો અને શાકાહારી રાત્રિભોજન
- + રામેશ્વરમમાં તીર્થમ સ્નાન ટિકિટ અને મંદિર-મદદનીશની વ્યવસ્થા
- + એરપોર્ટ પિકઅપ અને ડ્રોપ

સમાવિષ્ટ નથી

- બપોરનું ભોજન
- વિવેકાનંદ રોક મેમોરિયલ ફેરી ટિકિટ
- તિરુમલાઈ નાયક્કર પેલેસ સાઉન્ડ-એન્ડ-લાઇટ શોની ટિકિટ
- ટ્રાવેલ ઇન્શ્યોરન્સ
- GST 5%

સ્ટાન્ડર્ડ

પ્રતિ વ્યક્તિ

₹34,000–41,000

વ્યક્તિ દીઠ, બે વ્યક્તિ એક રૂમમાં

પ્રીમિયમ

પ્રતિ વ્યક્તિ

₹52,000–68,000

વ્યક્તિ દીઠ, બે વ્યક્તિ એક રૂમમાં

બે વ્યક્તિ એક રૂમમાં શેર કરે એ મુજબ, 2026 માટે સૂચક ભાવ, સામાન્ય ભાડે ફ્લાઇટ સહિત. મદુરાઈ-કન્યાકુમારી-રામેશ્વરમ પડાવમાં બે લાંબા ડ્રાઇવ-દિવસો છે; એની આસપાસ હોટેલ સમય લવચીક રાખીને બુક કરો.

રામેશ્વરમ ફોકસ

ખાસ કરીને પિતૃ તર્પણ અથવા 22 તીર્થમ સ્નાન માટે યાત્રા કરતા પરિવારો માટે, ટ્રિપની શરૂઆત અને અંતમાં મીનાક્ષી દર્શન સાથે, અને વિધિ-દિવસોને ઓછા ન કરે એવી બીજી કોઈ સાઇટસીઇંગ વગર.

3 રાત / 4 દિવસ રૂટ: મદુરાઈ – રામેશ્વરમ – મદુરાઈ શરૂ પ્રતિ વ્યક્તિ ₹18,000 વ્યક્તિ દીઠ, અંદાજિત

દિવસ

1

અમદાવાદ → મદુરાઈ

આગમન અને મીનાક્ષી દર્શન

એક-સ્ટોપ ફ્લાઇટ બપોર સુધીમાં પહોંચે છે. ચેક-ઇન કરો, આરામ કરો, પછી સાંજે મીનાક્ષી અમ્મન મંદિરમાં દર્શન અને, જો જૂથ મુસાફરીથી બહુ થાક્યું ન હોય તો, રાત્રે 9:30 વાગ્યાની વિધિ.

રહેવાનું: મદુરાઈ • ભોજન: રાત્રિભોજન

દિવસ

2

મદુરાઈ → રામેશ્વરમ

આગમન અને અગ્નિ તીર્થમ

રામેશ્વરમ (170 કિમી, લગભગ 4 કલાક) સુધી ડ્રાઇવ, બપોર સુધીમાં પહોંચીને. કિનારે અગ્નિ તીર્થમમાં દરિયા સ્નાન, પછી રામનાથસ્વામી મંદિરમાં દર્શન. જો બીજા દિવસે સવારે તર્પણ વિધિનું આયોજન હોય તો એ સાંજે પુજારી અથવા પુરોહિતને જાણ કરો.

રહેવાનું: રામેશ્વરમ • ભોજન: નાસ્તો, રાત્રિભોજન

દિવસ

3

રામેશ્વરમ

તર્પણ અને 22 તીર્થમ સ્નાન

જો પરિવારે વ્યવસ્થા કરી હોય તો વહેલી સવારે નિયત ઘાટ પર પિતૃ તર્પણ (અમે અગાઉથી પુરોહિતનું સંકલન કરીએ છીએ), પછી મંદિરની અંદર 22 તીર્થમ સ્નાન — દરેક કૂવો વારાફરતી તમને પલાળે છે એટલે કપડાંનો પૂરો બદલો સાથે રાખો. બપોરે નવરાશ, અથવા જેમની પાસે ઊર્જા બચી હોય તેમના માટે કોથંડરામસ્વામી મંદિર અને પમ્બન બ્રિજ વ્યુપોઇન્ટની ટૂંકી ટ્રિપ.

રહેવાનું: રામેશ્વરમ • ભોજન: નાસ્તો, રાત્રિભોજન

દિવસ

4

રામેશ્વરમ → મદુરાઈ → અમદાવાદ

ધરે ફ્લાઇટ

ફ્લાઇટના સમય માટે મદુરાઈ (170 કિમી, 4 કલાક) પરત ડ્રાઇવ; ડિપાર્ચરના ઓછામાં ઓછા 3 કલાક પહેલાં નીકળો. એરપોર્ટ નજીક ગુજરાતી-સંચાલિત મીઠાઈની દુકાને ટૂંકો સ્ટોપ અમારા ઘણા જૂથો માટે એક નાની પરંપરા છે.

રહેવાનું: — • ભોજન: નાસ્તો

સમાવિષ્ટ

- + અમદાવાદ-મદુરાઈ રિટર્ન ફ્લાઇટ
- + 3 રાત્રિ: મદુરાઈમાં હોટેલ અને રામેશ્વરમમાં હોટેલ
- + આખી ટ્રિપ માટે ખાનગી AC વાહન
- + દરરોજ નાસ્તો અને શાકાહારી રાત્રિભોજન
- + તીર્થમ સ્નાન ટિકિટ અને મંદિર-મદદનીશની વ્યવસ્થા
- + વિનંતી પર પિતૃ તર્પણ માટે પુરોહિત સંકલન

સમાવિષ્ટ નથી

- પુરોહિત દક્ષિણા અને તર્પણ સામગ્રી (સીધું ચૂકવવાનું)
- બપોરનું ભોજન
- ટ્રાવેલ ઇન્શ્યોરન્સ
- GST 5%

સ્ટાર્ડ

પ્રતિ વ્યક્તિ

₹18,000–22,000

વ્યક્તિ દીઠ, બે વ્યક્તિ એક રૂમમાં

પ્રીમિયમ

પ્રતિ વ્યક્તિ

₹28,000–35,000

વ્યક્તિ દીઠ, બે વ્યક્તિ એક રૂમમાં

બે વ્યક્તિ એક રૂમમાં શેર કરે એ મુજબ, 2026 માટે સૂચક ભાવ. તર્પણ-કેન્દ્રિત જૂથોએ બુકિંગ સમયે અમને જણાવવું જોઈએ જેથી અમે પુરોહિત અને ઘાટનો સમય અગાઉથી નક્કી કરી શકીએ.

આ પ્રવાસ બુક કરાવવો છે?

આ PDF તમારી તારીખો અને પ્રવાસીઓની સંખ્યા સાથે અમને WhatsApp પર મોકલો. 24 કલાકમાં હોટેલના નામ અને પાકી કિંમત.

99093 93030

WhatsApp · સોમ-શનિ સવારે 10 થી સાંજે 7